

DOM

afsagt den 18. november 2010 af Vestre Landsrets 11. afdeling (dommerne Olav D. Larsen, Vogter og Lisbeth Parbo) i ankesag
V.L. B-2576-09

Jette

mod

Ole

Retten i Viborg har den 30. november 2009 afsagt dom i 1. instans (BS 1-834/2008).

Påstande

For landsretten har appellant, Jette , gentaget sine påstande for byretten, således at det principale påstandsbeløb rettelig udgør 574.688,88 kr., og det mere subsidiære påstandsbeløb udgør 540.268,88 kr. Jette har yderligere - som sin mest subsidiære påstand - nedlagt påstand om betaling af et mindre beløb med tillæg af rente.

Indstævnte, Ole , har påstået dommen stadfæstet.

Forklaringer

Ole har supplerende forklaret, at han på ulykkestidspunktet havde 5-6 ansatte. Om-sætningen var 3-5 mio. kr. om året. Det var en alsidig virksomhed. Den konkrete opgave strakte sig over ca. 3 uger. De ansatte havde nok arbejdet på stedet i 10 dage, da ulykken skete. Girafsliberen betjenes med begge hænder og kan ikke anvendes fra stige. Ved arbejde i højden med denne type sliber skal der anvendes stillads. Den stige, der blev anvendt, var forsynet med ergonomiske trin. Han plejer at give nye medarbejdere instruktion i brug

af stige. Han husker ikke i dag, om han har givet instruktion til Jette. Han har jævnligt set Jette arbejde fra stige. Det har ikke givet anledning til bemærkninger. Der var ingen tvivl om, hvilket arbejde der skulle udføres den dag, ulykken skete, og hvordan arbejdet skulle udføres. Mike sagde, at han ikke havde set, hvordan ulykken var sket. Karin var en meget dygtig maler, og hun fik derfor en højere timeløn, end Jette kunne forvente som nyudlært. Anmeldelsen af ulykken er skrevet ud fra det, som Jette selv forklarede ham, mens de ventede på ambulancen. Loftshøjden var 3,20 meter. Den stige, der er afbilledet på de fremlagte fotos, var en tilfældig stige, han havde liggende i bilen. Den stige, der lå på ulykkesstedet, var 196 cm høj. Det er han sikker på, fordi han kan huske, at han samme dag, som ulykken skete, læste oplysningerne fra stigens sikkerhedsmærkat op for en medarbejder ved Arbejdstilsynet.

Mike har forklaret, at han var ansat hos Ole i 2006. Han var i gang med at slibe et loft med en girafsliber, den dag ulykken skete. Der var kun ham og Jette på arbejdsstedet. Den svend, der også skulle have været der, var sygemeldt. Han og Jette var enige om blot at fortsætte arbejdet, hvor de var sluttet dagen før. Han så ikke ulykken. Han var i gang med at slibe i et andet afsnit af rummet. I en pause fandt han Jette liggende på gulvet. Hun var faldet ned af stigen. "Hun lå krøllet helt ind i stigen". Det var en femtrinsstige. Det er han sikker på. Han erindrer ikke, om der var andre stiger til rådighed. Der har formentlig også været en syvtrinsstige til rådighed, men han husker ikke nærmere herom.

Procedure

Parterne har i det væsentlige gentaget deres anbringender for byretten. For landsretten har Jette navnlig gjort gældende, at hun anvendte en femtrinsstige, og at hun ikke fik den fornødne instruktion om arbejdets udførelse, når loftshøjden tages i betragtning. Ole har bestridt, at der blev anvendt en lille wienerstige (femtrins), og at der ikke var givet fornøden instruktion.

Landsrettens begrundelse og resultat

Heller ikke efter bevisførelsen for landsretten er der grundlag for at tilsidesætte Ole detaljerede forklaring om, hvilken type stige Jette anvendte på ulykkestidspunktet.

Herefter og i øvrigt af de grunde, som byretten har anført, stadfæster landsretten dommen.

Jette   skal betale sagsomkostninger for landsretten til Ole   . med 40.000 kr.
Beløbet er til udgifter til advokatbistand (uden moms). Landsretten har lagt vægt på sagens
udfald og økonomiske værdi.

Th i k e n d e s f o r r e t:

Byrettens dom stadfæstes.

Jette   skal betale sagsomkostninger for landsretten til Ole   ned 40.000 kr.

De idømte sagsomkostninger skal betales inden 14 dage og forrentes efter rentelovens § 8
a.

Olav D. Larsen

Vogter

Lisbeth Parbo

Udskriften udstedes uden betaling.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Vestre Landsret,

Viborg den 18. november 2010.

Bonnie Broe
Retssekretær

RETTE N I VIBORG

DOM

Afsagt den 30. november 2009 i sag nr. BS 1-834/2008:

Jette [redacted]
[redacted]
mod
Ole [redacted]
[redacted]**Oplysningerne i sagen**

Sagsøgeren, Jette [redacted] blev den 30. december 2006 ansat hos sagsøgte, Ole [redacted], som malerlærling. Hun havde da siden den 3. januar 2005 været i lære hos malermester Jørn [redacted]. Læretiden hos sagsøgte skulle have været afsluttet den 14. december 2007, men den 12. september 2006 faldt hun under arbejdet ned fra en stige, hvorved hun pådrog sig alvorlige skader i hovedet.

I sagsøgtes anmeldelse af 18. september 2006 til Arbejdstilsynet hedder det bl.a.:

"Var ved at slibe med slibeklods på loft (kanter). Træder forkert på stige og mister balancen hvilket medfører fald."

Det fremgår af plan- og snittegning for det hus, hvor malerarbejdet blev udført, at der det højeste sted var 3,23 meter fra gulv til loft.

Arbejdsskadestyrelsen fastsatte ved afgørelse af 21. februar 2008 midlertidigt det varige mén til 30 procent, og ved afgørelse af 2. juli 2008 fastsatte Arbejdsskadestyrelsen sagsøgerens erhvervsevnetab til 85 procent. Til brug for Arbejdsskadestyrelsens behandling af sagen, indhentede Arbejdsskadestyrelsen fra Malerforbundet i Midtjylland oplysninger om timelønnen for en nyuddannet maler på Silkeborg-egnen, og det blev oplyst, at en sådan kunne tjene 192 kr. i timen med tillæg af søn- og helligdagstillæg, ferietillæg og pension, i alt ca. 212 kr. i timen og en årsløn på 392.000 kr.

Arbejdsskadestyrelsen anvendte disse beløb ved fastsættelsen af sagsøgerens erstatning for tab af erhvervsevne.

Det fremgår af Malerfagets nøgletal, at akkordtimelønnen fra 1. marts 2007 udgjorde 106,35 kr.

Sagsøgeren har endeligt nedlagt påstand om, at sagsøgte skal betale 570.768,88 kr. med tillæg af procesrente af 147.677,04 kr. fra den 23. maj 2008 og af resten fra den 21. november 2008.

Påstanden fremkommer således:

Svie og smerte	59.000,00 kr.
Tabt arbejdsfortjeneste	104.475,18 kr.
Differencekrav	<u>407.293,70 kr.</u>
I alt	570.768,88 kr.

Ved beregningerne er der anvendt den faktiske lærlingeløn og en skønnet svendetimeløn på ca. 204 kr. samt en årsløn på 392.000 kr.

Sagsøgeren har subsidiært nedlagt påstand om betaling af 568.768,88 kr. og mere subsidiært om betaling af 540.368,88 kr. alt med tillæg af rente som ovenfor anført.

De subsidiære påstande fremkommer på samme måde som den principale, men med en timeløn på henholdsvis ca. 200 kr. og 140 kr.

Sagsøgte har påstået frifindelse, subsidiært mod betaling af 138.644,68 kr. med tillæg af procesrente fra sagens anlæg og mere subsidiært mod betaling af et mindre beløb end påstået af sagsøgeren med tillæg af procesrente af 147.677,04 kr. fra sagens anlæg og af det resterende beløb fra den 21. november 2008.

Såfremt sagsøgte er erstatningsansvarlig for ulykken, er sagsøgte enig i, at sagsøgeren har krav på godtgørelse for svie og smerte som påstået, men erstatningen for tabt arbejdsfortjeneste skal udregnes på baggrund af en timeløn på 93,30 kr. i lærlingetiden og en timeløn på 120 kr. i svendetiden, og det samme skal årslønnen, hvilket medfører, at der ikke er noget differencekrav.

Forklaringerne i sagen

Jette har forklaret, at hun efter ulykken har svært ved at huske. Hun har tidligere bl.a. arbejdet 10 år som hjemmehjælper og 4 år på en glasfiberfabrik. På glasfiberfabrikken sprøjtemalede og sleb hun elementerne. Hun blev fyret på grund af ordrenedgang. Det var et springbræt til at komme i gang med noget nyt, hvorfor hun tog grundforløbet som maler og fik en lærerplads hos malermester Jørn men der var ikke ordnede forhold hos denne arbejdsgiver, hvorfor hun skiftede til sagsøgtes firma, hvor forholdene var bedre. Den pågældende dag sleb hun vægge, og hun var ved at slibe loftskanten ind mod bryggerset. Hun sleb med en slibeklods med sandpapir på. Hun ved ikke, hvorfor hun faldt ned. Der var et hul i væggen, og hun tror, at hun holdt med den ene hånd i hullet og sleb med den anden, men hun er ikke sikker. Hun stod på en wienerstige, men hun ved ikke, om det var en magen til den, der er vist på det fremlagte foto. Arbejdsdrengen Mike stod i gangen på et rullestillads, hvor han med en girafsliber sleb loftene. De arbejdede således ikke i samme område, hvorfor de ikke begge kunne stå på stilladset. Hun tror, at det var hende, der bestemte, hvad arbejdsdrengen skulle lave. Hun havde stået bedre, hvis hun havde stået på stilladset, men arbejdsdrengen kunne ikke undvære stilladset. Det ville have været uforsvarligt at slibe med en girafsliber fra en stige. Hun har udført meget arbejde fra en stige, men hun har aldrig fået instruktion fra arbejdsgiveren i, hvorledes man arbejder på en stige. Hun kan ikke huske, hvor lang tid hun havde stået på stigen, da hun faldt ned, og hun

kan derfor heller huske, hvornår hun havde holdt frokostpause.

Ole har forklaret, at han er udlært maler og har været selvstændig siden 1998. Han og sagsøgeren havde et rigtig godt forhold. Den dag, hvor sagsøgeren kom til skade, blev han kontaktet af arbejdsdrengen, der fortalte, at sagsøgeren var faldet ned. Han blev kontaktet mellem kl. 13 og 13.30. Han kørte straks til arbejdsstedet, og sagsøgeren lå da fortsat på gulvet. Ambulancen ankom kort efter. Han ringede selv straks til politiet og fortalte, at sagsøgeren havde stået på en 196 cm høj stige, hvorfra hun var faldet ned. Politiet sagde, at han skulle kontakte Arbejdstilsynet, hvilket han gjorde, og han læste den mærkat, der var påsat stigen, op for medarbejderen hos Arbejdstilsynet. De sagde, at stigen var lovlig, og at han ikke havde gjort noget forkert, hvorfor de ikke ville foretage yderligere. Når man sliber loftskanter, sliber man 3-4 gange det samme sted, hvorefter man flytter stigen for at slibe det næste stykke. Man står derfor kun 30-40 sekunder på det samme sted. Det er ikke et arbejde, der kræver stor rutine. Det er et typisk lærlingearbejde. Man kan godt bruge stillads, men det er besværligt, da man skal op og ned mange gange. Man bruger derfor kun stillads, hvis man skal arbejde i over 4 meters højde. Den stige, der blev anvendt, var lovlig og egnet til formålet. Det er enten ham eller den tilstedeværende svend, der instruerer om det arbejde, der skal udføres, herunder om de sikkerhedsmæssige forhold. Den svend, der skulle være fulgt med sagsøgeren den pågældende dag, var syg, men det var en helt sædvanlig arbejdsopgave for sagsøgeren. De arbejder kun på timeløn i hans firma, da arbejdet skal udføres ordentligt og sikkerhedsmæssigt forsvarligt. Det hul i væggen, som sagsøgeren har forklaret om, var et hul til ventilationsanlægget. Underlaget var plant. Han checker jævnligt, at udstyret er i orden. Hvis sagsøgeren havde fortsat hos ham efter endt læretid, ville hun have fået 120-130 kr. i timen. De svende, som han havde ansat på uheldstidspunktet, tjente omkring 140 kr. i timen, mens Henrik der var stedfortræder, fik 150 kr. i timen. Han havde dog også en arbejdsmand, der fik 140 kr. i timen. Vidnet Karina fik 150 kr. i timen. Man kan kun opnå en timeløn på 192 kr., hvis man arbejder i akkord. Der er ham bekendt kun to firmaer i Silkeborg, der betaler akkord, mens de andre firmaer betaler almindelig timeløn. Han mener, at mindstetimelønnen for en nyudlært svend var omkring 106 kr. Man skal stå på stigens øverste tredje trin. Han har ikke givet sagsøgeren et egentligt kursus i brug af stige, men han har bl.a. fortalt hende, at man ikke må stille stigen op ad væggen. Det man sliber, er et blødt materiale, hvorfor der ikke skal lægges kræfter i, og arbejdet udføres med en hånd.

Karin har forklaret, at hun arbejder som bygningsmaler. Hun var i lære sammen med sagsøgeren hos malermester Jørn . Hun blev udlært den 1. marts 2008 og har arbejdet hos sagsøgte som udlært svend. Hun fik enten instruktioner af den, som hun arbejdede med, eller også ringede hun til sagsøgte. Hvis der manglede de nødvendige arbejdsredskaber, ringede hun til sagsøgte, der straks fremskaffede dem. Hun har ikke fået egentlige instruktioner i brug af stige, men man får f.eks. oplyst, at man ikke må stå på de øverste trin på stigen. Det er også muligt, at hun har hørt om det på skolen. Når man sliber en loftskant, må man mange gange op og ned ad stigen, og det kræver ikke mange kræfter. Det er mest hensigtsmæssigt at anvende en stige. Hun fik 150 kr. i timen hos sagsøgte som udlært svend. Hun var ikke en væsentlig bedre maler end sagsøgeren. Hun arbejder nu på akkord hos et andet firma, hvor hun får omkring 190-200 kr. i timen. I september tjente hun 217 kr. i timen.

Parternes synspunkter

Sagsøgeren har gjort gældende, at det skyldes sagsøgtes forhold, at ulykken skete. Sagsøgte havde således ikke planlagt og tilrettelagt arbejdet, så det kunne udføres sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarligt, jf. normen i arbejdsmiljølovens § 38. Sagsøgte burde have stillet et stillads til rådighed for sagsøgeren, hvorfor arbejdsstedet ikke var indrettet fuldt forsvarligt, jf. normen i arbejdsmiljølovens § 42 og § 45. Sagsøgte burde endvidere have ført tilsyn med arbejdets udførelse og givet instruktioner om de faremomenter, der var forbundet med arbejdet, jf. normen i arbejdsmiljølovens § 16 og § 17, stk. 2. Ulykken kunne således have været undgået, hvis sagsøgte havde sikret sig, at sagsøgeren anvendte stillads i stedet for stige ved arbejdets udførelse. Hvis stigen var 196 cm høj, og sagsøgeren stod på det tredje trin, stod hun i ca. 135 cm. højde og skulle række op i 3,2 meters højde. I øvrigt har sagsøgte ikke bevist, at den stige, der blev anvendt, var højere end den, der er vist på de fremlagte fotos. Når ulykken kunne ske, har de sikkerhedsmæssige forhold ikke været i orden. Sagsøgte er derfor erstatningsansvarlig for den skete skade. Sagsøgeren har krav på det maksimale beløb for svie og smerte. Ved beregning af erstatningen for tabt arbejdsfortjeneste og differencekrav skal timelønnen efter endt læretid fastsættes til 212 kr. og årslønnen til 392.000 kr., idet det er disse tal, som Arbejdsskadestyrelsen, der har en særligt sagkundskab på området, har anvendt.

Sagsøgte har gjort gældende, at sagsøgeren har bevisbyrden for, at sagsøgte har handlet ansvarspådragende, og at sagsøgeren ikke har løftet denne bevisbyrde. Sagsøgeren udførte en for hende simpel og rutinepræget opgave. Der var de nødvendige hjælpemidler til stede i form af wienerstige og rullestillads. Den anvendte stige var 196 cm. høj og gulvet var fast og plant. Reglerne for anvendelse stiger er ikke overtrådt, idet der var tale om anvendelse af et let redskab, og sagsøgeren skulle ikke stå på stigen i længere tid ad gangen. Der foreligger ingen oplysninger om, hvordan ulykken skete, og det må derfor lægges til grund, at der har været tale om et hændeligt uheld. Sagsøgeren kan f.eks. have fået et ildebefindende eller være snublet. Sagsøgeren har således ikke bevist, at arbejdet ikke var tilrettelagt og blev udført sundheds- og sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Sagsøgeren har i øvrigt ikke bevist, at hun som svend ville have tjent mere end 120 kr. i timen, og sagsøgte bestrider den årsløn, der er opgjort at Arbejdsskadestyrelsen til 392.000 kr., idet den er helt udokumenteret. Tværtimod var mindstelønnen omkring 106 kr. i timen for en nyudlært svend, og de mest erfarne medarbejdere hos sagsøgte tjente 140-150 kr. i timen.

Retten's begrundelse og resultat

Det lægges efter bevisførelsen til grund, at sagsøgeren den pågældende dag sleb loftskanter i 3,2 meters højde, og at der kun skulle anvendes en hånd til arbejdet. Der er ikke grundlag for at tilsidesætte sagsøgtes forklaring om, at sagsøgeren arbejdede på en 196 cm. høj godkendt stige, og at underlaget var plant og fast.

Det lægges videre efter bevisførelsen til grund, at der var tale om en for sagsøgeren simpel og sædvanlig arbejdsopgave, og der er ikke grundlag for at antage, at det var uforsvarligt at udføre arbejdet fra den pågældende stige.

Sagsøgeren kan på grund af ulykken ikke selv huske, hvordan ulykken skete, og det er

ikke på anden måde godtgjort, hvordan ulykken skete.

Sagsøgeren har på den ovenfor anførte baggrund ikke godtgjort, at ulykken skyldtes manglende sikkerhedsmæssigt forsvarlige arbejdsredskaber eller utilstrækkelig instruktion eller tilsyn fra sagsøgtes side, hvorfor det ikke er bevist, at der er begået et ansvarspådragende forhold fra sagsøgtes side.

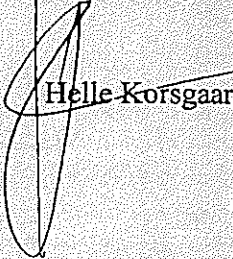
Sagsøgte frifindes derfor for sagsøgerens krav.

Da sagsøgeren har tabt sagen, skal sagsøgeren til sagsøgte betale sagens omkostninger med 47.000 kr., der dækker sagsøgtes udgift til advokatbistand med 45.000 kr. og sagsøgtes udgift til vidneførsel med 2.000 kr.

THI KENDES FOR RET:

Sagsøgte, Ole [redacted] frifindes.

Inden 14 dage skal sagsøgeren, Jette [redacted] til sagsøgte, Ole [redacted], betale sagens omkostninger med 47.000 kr.

 Helle Korsgaard Lund-Andersen